

Patiënteninformatie

Methotrexaat in het zorgpad reumatoïde artritis

Voorgeschreven door de reumatoloog

Inhoud

Zorgpad reumatoïde artritis	3
Wat kunt u verwachten in het eerste jaar?	3
Inleiding	4
Werking van methotrexaat	4
Het gebruik van methotrexaat	5
Methotrexaat in tabletvorm	5
Methotrexaat via subcutane (onderhuidse) injecties.	5
Foliumzuur.....	5
Hoe bewaar ik methotrexaat?	6
Controle	6
Bijwerkingen.....	6
Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding.....	7
Vaccinaties.....	7
Alcohol	7
Autorijden.....	8
Reisadvies	8
Zonlicht	8
Operaties	8
Gebruik van methotrexaat met andere medicijnen	9
Medicatieschema	10
Instructies voor het toedienen van methotrexaat subcutaan (onderhuids)	11
Wat heeft u nodig?	11
Injectieplaatsen.....	12
Werkwijze	12
Injectieschema	13
Tot slot.....	14

Zorgpad reumatoïde artritis

Door uw reumatoloog bent u verwezen naar het zorgpad reumatoïde artritis. In het zorgpad doorloopt u de zorg passend bij uw aandoening.

Wat kunt u verwachten in het eerste jaar?

Doel eerste afspraak bij de reumaverpleegkundige.

- U krijgt informatie over reumatoïde artritis en over de reumamedicatie.
- U krijgt informatie over onze werkwijze en samenwerking met de huisarts

Naast tussentijdse controles met laboratoriumonderzoek zijn er evaluatiemomenten ingepland. Hierbij wordt u ook actief betrokken.

Bij dit evaluatiebezoek wordt de activiteit van uw reuma bepaald op basis van onder andere vragenlijsten en lichamelijk onderzoek. De uitkomst bepaalt of uw medicatie goed is ingesteld. Sommige patiënten hebben na 3 tot 6 maanden een bevredigend resultaat. Bij andere patiënten moet de therapie meermaals aangepast worden om het gewenste resultaat te bereiken.

Inleiding

De reumatoloog heeft met u besproken dat u methotrexaat gaat gebruiken. In deze brochure leest u meer over de behandeling met dit medicijn. U heeft nog een afspraak bij de reumaverpleegkundige. Het is belangrijk dat u deze brochure voor de afspraak heeft doorgelezen. Als u nog vragen hebt, kunt u deze met de reumaverpleegkundige bespreken.

Werking van methotrexaat

Methotrexaat is een reumabestrijdend middel en behoort tot de zogenaamde csDMARD (conventional synthetic Disease Modifying Antirheumatic Drugs), ofwel “ziektebeloop beïnvloedende geneesmiddelen tegen reuma”.

Methotrexaat is een medicijn dat de celdeling remt (cytostaticum). Hiermee wordt ook de celdeling van ontstekingscellen geremd. Methotrexaat wordt gegeven aan patiënten met reumatische ziekten zoals reumatoïde artritis, artritis psoriatica en andere auto-immuun aandoeningen.

Methotrexaat heeft een ontstekingsremmend effect. Methotrexaat kan ervoor zorgen dat de pijn en zwelling in uw gewrichten afneemt en uw gewrichten op de lange termijn minder schade oplopen.

De werking van methotrexaat begint u pas te merken nadat u het medicijn gedurende zes tot acht weken heeft gebruikt. Om die reden wordt methotrexaat in het begin van de behandeling vaak gecombineerd met andere medicijnen zoals prednison. Als blijkt dat u goed op methotrexaat reageert, kan het vele jaren worden gebruikt.

De dosering van methotrexaat is afhankelijk van de ziekteactiviteit (de mate van de ontstekingen). De dosering wordt tijdens de behandeling soms gewijzigd.

Het gebruik van methotrexaat

Methotrexaat krijgt u in de vorm van tabletten of via een subcutane (onderhuidse) injectie. Bij deze keuze wordt u actief betrokken.

Methotrexaat in tabletvorm

Methotrexaat is verkrijgbaar in tabletten van 2,5 mg. De reumatoloog heeft u verteld hoeveel mg methotrexaat u per week in moet nemen.

Als u bijvoorbeeld 15 mg methotrexaat moet innemen dan neemt u 6 tabletten van 2,5 mg. U neemt de tabletten één keer per week in volgens voorschrift van de reumatoloog. Dit elke week op dezelfde dag.

U mag de tabletten met voedsel nemen of met water.
U mag de tabletten niet fijnmaken of erop kauwen.

Stop niet zomaar met het gebruik van methotrexaat. Overleg met uw arts als u hiermee wilt stoppen.

Methotrexaat via subcutane (onderhuidse) injecties.

De dosering wordt bepaald door uw reumatoloog.
De injecties worden één keer per week gegeven, telkens op dezelfde dag.

Het injecteren subcutaan (onderhuids) kan door u zelf gebeuren.
De reumaverpleegkundige legt u uit hoe u dit het beste kan doen.

Foliumzuur

Het is belangrijk dat u naast methotrexaat ook foliumzuur tabletten gebruikt. Foliumzuur is een vitamine dat de mogelijke bijwerkingen van methotrexaat opvangt.
Gebruik foliumzuur niet op de dag van de inname van de methotrexaat.

Hoe bewaar ik methotrexaat?

De tabletten methotrexaat bewaart u in de originele verpakking op een droge plaats bij een huiskamertemperatuur die onder de 30°C ligt.

De injecties methotrexaat bereidt door het ziekenhuis bewaart u in de meegegeven verpakking in de koelkast. Haal deze een half uur voor toediening uit de koelkast.

Metoject, kant en klare inspuitingen, kan u op kamertemperatuur tot 25°C bewaren.

Controle

Tijdens de behandeling met methotrexaat wordt bij u regelmatig bloed afgenomen voor controle. Bij deze controle worden rode bloedcellen, witte bloedlichaampjes, bloedplaatjes, leverfuncties en nierfunctie beoordeeld.

Bijwerkingen

Hierna worden de meest voorkomende bijwerkingen beschreven.

- Maagdarmklachten zoals misselijkheid, braken of diarree.
- Ontsteking van het mondslijmvlies (aften).
- Bloedarmoede, onverwachte bloedingen of blauwe plekken.
- Griepgevoel of gevoel van niet-lekker zijn.
- Huidafwijkingen.
- Hoesten of kortademigheid.
- Koorts.

Bijwerkingen van organen.

- Bijwerkingen die u zelf niet merkt, maar uw arts via bloedonderzoek wel in de gaten houdt. Het gaat om leverfunctietesten, nierfunctietesten en afwijkingen in het bloedbeeld.

Op de plaats waar u zichzelf injecteert, kan een lichte roodheid of een kleine blauwe plek ontstaan. Wij adviseren u om de injectieplaats af te wisselen. Hebt u twijfelt of u de juiste injectietechniek toepast, neem dan contact op met de reumaverpleegkundige.

Als u koorts of blauwe plekken op het lichaam hebt of als u andere lichamelijke veranderingen tijdens de behandeling opmerkt waarvan u zich afvraagt of ze met het gebruik van MTX samenhangen, neem dan contact op met uw huisarts of reumatoloog.

Vruchtbaarheid, zwangerschap en borstvoeding

Methotrexaat heeft waarschijnlijk geen invloed op de vruchtbaarheid.

Methotrexaat mag niet gebruikt worden tijdens zwangerschap. Tijdens de behandeling met methotrexaat mag u geen borstvoeding geven.

Overweegt u een zwangerschap of wilt u borstvoeding geven, overleg dan eerst met uw reumatoloog.

Vaccinaties

Niet zomaar elk vaccin mag toegediend worden aan patiënten die behandeld worden met methotrexaat. Het jaarlijks griepvaccin en het pneumococcenvaccin worden aanbevolen.

We adviseren om overige vaccinaties eerst met uw huisarts of reumatoloog te overleggen.

Alcohol

Wees voorzichtig met alcoholgebruik. In combinatie met het gebruik van methotrexaat is de kans groter dat u stoornissen in de werking van de lever krijgt.

Als u toch alcohol wilt gebruiken, overleg dan eerst met uw reumatoloog.

Autorijden

Methotrexaat veroorzaakt geen sufheid of slaperigheid. Er is geen bezwaar tegen autorijden tijdens het gebruik van methotrexaat.

Reisadvies

Bij reizen naar het buitenland is het raadzaam een actueel overzicht van uw medicijnen mee te nemen, het medicijnpaspoort. Daarin staat dat u methotrexaat gebruikt. Dit paspoort kunt u krijgen bij uw apotheek of eventueel bij uw behandelaar.

Zonlicht

Bescherm u goed tegen blootstelling aan zonlicht en UV-straling tijdens het gebruik van methotrexaat. Uw huid is gevoeliger voor de zon.

Draag beschermende, liefst katoenen, kleding en gebruik bij blootstelling van de huid aan de zon een zonnebrandcrème met een hoge beschermingsfactor (factor 30 of hoger).

Maak liever geen gebruik van de zonnebank.

Operaties

Als u geopereerd moet worden, kunt u meestal doorgaan met de methotrexaat.

Als u diabetes heeft of geopereerd moet worden vanwege een infectie, kan antibiotica soms preventief worden gegeven. Bij bloedige tandheelkundige behandelingen overlegt u met de reumatoloog of u preventief een antibioticakuur moet krijgen.

Gebruik van methotrexaat met andere medicijnen

Vertel uw huisarts over uw behandeling met methotrexaat.

Het gelijktijdig gebruik van verschillende medicijnen is niet altijd veilig. Vertel uw huisarts, uw tandarts en uw specialist daarom altijd welke medicijnen u gebruikt. Denk hierbij ook aan uw eventuele gebruik van zelfzorgmedicatie.

U mag methotrexaat niet tegelijk gebruiken met cotrimoxazol (Bactrim®), probenicide en sulfonamiden.

Vertel uw apotheek ook altijd dat u methotrexaat gebruikt.

In tegenstelling tot de informatie die in de bijsluiter staat vermeld of die u van uw apotheek krijgt, kunt u methotrexaat wel samen met de aan u voorgeschreven NSAID's (ontstekingsremmende pijnstillers zoals ibuprofen, diclofenac en naproxen) gebruiken.

Omdat u een lage dosis methotrexaat gebruikt, is deze combinatie verantwoord. Neem bij twijfel contact op met uw reumatoloog.

Medicatieschema

Methotrexaat tabletten (2,5 mg)

Week 1: opneemt u ... tabletten (= ... mg) in.

Week 2: opneemt u ... tabletten (= ... mg) in.

Vanaf = week 3:

neemt u opdag ... tabletten (= ... mg) in.
(= ... tabletten 's morgens, 8u later, ... tabletten)

Foliumzuurtabletten (4 mg) : ... tabletten per week

(niet op dezelfde dag als MTX).

Op neemt u 1 tablet en op neemt u 1 tablet.

Medrol (16 mg): afbouwschema

1 tablet per dag gedurende ... weken (=16mg)

1/2de tablet per dag gedurende ... weken (= 8mg)

1/4de tablet per dag gedurende ... weken (= 4mg)

Stop Medrol

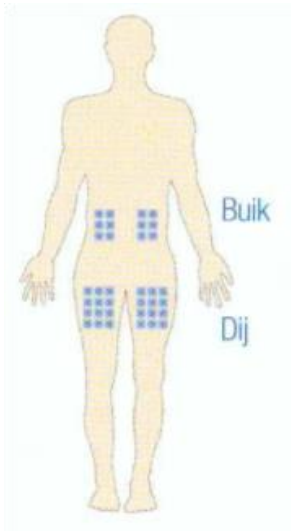
Instructies voor het toedienen van methotrexaat subcutaan (onderhuids)

Wat heeft u nodig?

- Klaargemaakte spuit methotrexaat met het rode afsluitdopje
- Ontsmetting met gaasjes
- Subcutane naald meegeleverd
- Kleine klever

Injectieplaatsen

De beste plaats voor een subcutane injectie is: het gebied naast of onder uw navel (houdt minimaal 2 centimeter afstand van uw navel of

de boven/buitenkant van uw bovenbenen (een handbreedte boven uw knie vrijlaten)

U kiest best telkens een andere plek om te injecteren. Injecteer niet in huid die teer, gekwetst, rood of hard is.

Werkwijze

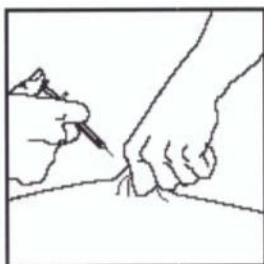
Leg alles klaar wat u nodig hebt

Was uw handen goed met zeep en droog ze daarna met een propere handdoek

Ontsmet de huid

Verwijder het rode dopje van de bereide spuit door het los te draaien en bevestig de bijgeleverde naald op de spuit.

Verwijder de huls van de naald.

Pak een huidplooi vast tussen duim en wijsvinger

Prik de naald schuin in de huidplooi

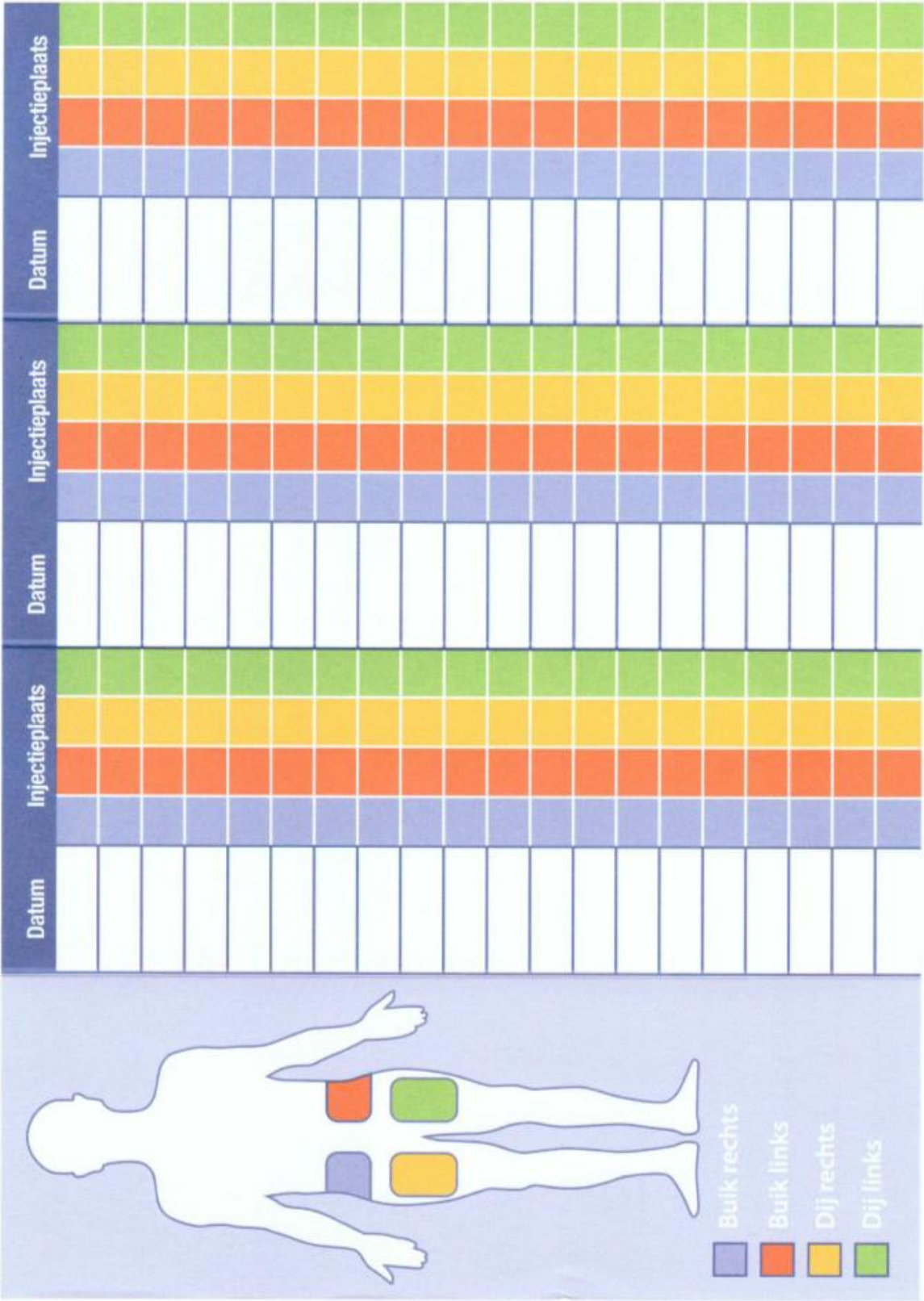
Spuit de vloeistof langzaam in

Trek de naald langzaam uit de huid

En laat dan pas de gemaakte huidplooi los.

Plak de insteekopening af met een pleister.

Injectieschema

Tot slot

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen, dan kan u op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag bellen met de polikliniek van **8 uur tot 12.00 uur en van 13 uur tot 16.00 uur** op het nummer **014/44 43 72**.

Meer informatie over medicatie kunt u terugvinden op volgende websites:

- www.bcfi.be
- <http://bijsluiters.fagg-afmps.be/>

AZ Turnhout vzw
www.azturnhout.be
info@azturnhout.be

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

Campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 40 60 11

Campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166
2300 Turnhout
014 40 60 11

V.U. : Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw (vertegenwoordiger Eleyas bv)
Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout